

Choroby

Kategorie: Zjawiska

W bogato zachowanej dokumentacji administracji getta zachował się szereg raportów na temat występujących w getcie chorób. Odpowiedzialne one były za dużą część [zgonów w getcie](#). Obok typowych dla populacji jednostek chorobowych, wiele spowodowanych było bezpośrednio warunkami panującymi w getcie – przede wszystkim niedożywieniem i [awitaminozą](#) organizmów. Chroniczny brak witamin doskwierał najbardziej dzieciom i powodował u tej grupy osób krzywicę, osteomalację (rozmiękanie kości) oraz xerophthalmię (wysychanie oka), pelagrę, szkorbut, choroby skóry i ogólne zmniejszenie odporności, co z kolei wpływało na podatność organizmów na choroby zakaźne. Ta sama przyczyna odpowiedzialna była również w dużej części za schorzenia wątroby i nerek, krwotoki i poronienia u dorosłych.

Choroba głodowa nazywana inanitio (łac. wyniszczenie) stała się przedmiotem zainteresowania lekarzy, w tym prof. [Wilhelma Caspari](#), którzy prowadzili badania nad objawami i skutkami niedożywienia. Ich rezultatem było opracowanie poświęcone inanitio przygotowane na zlecenie Wydziału Zdrowia (vide). Opisano w nim przebieg choroby: „Powolne wygładzanie organizmu powoduje systematyczne odciąganie zapasów energetycznych zawartych w substancjach tkanek. Po wyczerpaniu tłuszczów przychodzi kolej na białko. Jeśli w tym stadium nie ma dostawy z zewnątrz białka w takiej ilości, w jakiej zostaje odciągnięte, to rozpoczyna się proces zanikania tkanek zawierających białko, co za sobą pociąga zgon”¹.

Opisano specyficzne objawy choroby głodowej, wywołane atrofią tkanek błony śluzowej: łzawienie oczu, wodnisty katar z nosa, biegunka, częste oddawanie moczu.

Specyficzną grupę stanowiły choroby układu pokarmowego wywołane złą jakością jedzeniem oraz jego niedoborem. Za charakterystyczne zjawisko uznane zostały zatrucia pokarmowe połączone z ostrymi biegunkami występujące często u nowoprzybyłych, których organizmy nie były dostosowane do

specyficznego jedzenia gettowego. Ta grupa objawów została nazwana [Chorob? gettow?](#) – Gettokrankheit. Podobne objawy odnotowywano u osób, które spożywały świeżo upieczony chleb, co skłoniło władze getta do wprowadzenia nakazu magazynowania pieczywa przez 36 do 48 godzin przed wysłaniem do punktów rozdzielczych.

Odrębną grupę stanowiły choroby zakaźne. W getcie odnotowano przypadki wielu jednostek chorobowych, przede wszystkim: gruźlicy, czerwonki (vide Dyżenteria), tyfusu brzuszego, zapalenia opon mózgowych oraz tyfusu plamistego.

Wielokrotnie zachorowalność przybierała charakteru epidemicznego. Tak było w przypadku czerwonki w okresie od lipca do września 1941 r., gdy liczba chorych wzrosła z 24 w czerwcu do 122 w lipcu, 508 w sierpniu i 143 we wrześniu, by ponownie spaść do 13 w październiku. Odnotowane przypadki chorób zakaźnych pokazuje tabela.

Statystyki przyjęć do szpitali pozwalają na wskazanie liczby pacjentów na oddziałach psychiatrycznych. W okresie od lipca 1940 r. do czerwca 1942 r. średnio przyjmowano do szpitala 20 chorych psychicznie miesięcznie. Ogólnie w przeciągu wspomnianych 24 miesięcy przyjęto 475 osób. Po likwidacji szpitali we wrześniu 1942 r. (vide [Szpera](#)) nie prowadzono już dalej statystyk.

Mimo trudności z dostępem do medykamentów (vide Apteki) podjęto się także leczenia osób chorych na cukrzycę. Od czerwca 1940 r. liczba zarejestrowanych chorych systematycznie wzrastała. W 1940 r. średnio zarejestrowało się 50 chorych miesięcznie, w roku następnym liczba ta wzrosła do 99, by w pierwszych miesiącach 1942 r. osiągnąć 165. Dla chorych udostępniano insulinę, jednak jej ilość była niewystarczająca – w 1940 r. otrzymało ją średnio 39 pacjentów, w 1941 r. 34, a w 1942 r. zaledwie 12.

Odnotowane przypadki chorób zakaźnych w okresie maj 1940 – czerwiec 1942 pokazuje tabela.

Przypisy

1. APŁ, 278/1581, k. 11.

Źródła

APŁ, 278/768, k. 1-4; ibid. 769, k. 1; ibid. 770, k. 1; ibid. 776, k. 1-2; ibid. 868, k. 13, 19, 24; Encyklopedia, s. 18, Awitaminoza; s. 80, Gettokrankheit; s. 111, Koch; Kronika, t. 1, s. 102, 28.02.1941; s. 104, 1.03.1941; s. 131, 24.03.1941.

Tagi

zdrowotność życie codzienne

Data aktualizacji: 30-07-2026

Data dodania: 17-09-2025